

Strategi overfor Arkivverket

HIFO har de siste årene fulgt utviklingen i Arkivverket tett, i ulike saker og faser og på forskjellig vis. Dette arbeidet er godt dokumentert gjennom medlemsbladet *Historikeren* og årsmeldingene fra styret.

Ett spor har vært kritikk av «omorganiseringen» i Arkivverket, med nedbygging av arkiv- og historiefaglig kompetanse og omdanning av statsarkivene til «lokasjoner». I årsmeldingen for 2018–2019 ga styret uttrykk for bekymring og frykt for at «vital kunnskap om deler av de historiske arkivene kan forsvinne i sammenheng med naturlige avganger», at denne kunnskapen vanskelig lar seg erstatte og at dette «igjen vil forringe muligheten til å utnytte arkivmaterialet til forskning og formidling».

Et annet spor har dreid rundt Arkivlovutvalgets arbeid, NOU 2019:9 *Fra kalveskinn til datasjø* og forslag til ny arkivlov. I årsmeldingen for 2019–2020 rapporterte styret om arbeidet med gjennomgang av NOU-en og avlevering av hørings svar i desember 2019. I årsmeldingen for 2021–2022 rapporteres det om sist avgitte hørings svar til ny arkivlov i denne runden, levert i januar 2022.

Et tredje, gjennomgående spor har bestått i kritikk av redusert tilgang til fysiske arkiver, konkretisert gjennom den stadige nedskjæringen i lesesalstilbudet, og dermed den fysiske veiledningen på historisk materiale, over hele landet. I årsmeldingen for 2020–2021 ble det også pekt på at selv om digitaliseringen har tjent historikerne generelt meget godt, opplever en del eldre historikere digitalt utenforskap.

I *Historikeren* 1/2022 sto det en kritisk artikkel om tilgangen til de fysiske arkivene. Tilsvaret fra Arkivverket, i samme nummer, tydeliggjør et dilemma. Når det fra Arkivverkets side argumenteres med at alle andre brukergrupper profiterer på og ønsker en ensidig satsing på digitalisering, har det liten vekt at HIFO argumenterer om viktigheten av fysisk tilgang til arkiv og betjente lesesaler ut fra allmenne hensyn. Spørsmålet er derfor om HIFO heretter skal fokusere mindre på interessene faghistorikere deler med andre brukere av arkivene, og heller satse på å forhandle fram gode avtaler for historikerne ut fra våre særinteresser.

Styret ønsker en diskusjon rundt denne problemstillingen.

I henhold til forslag til arbeidsplan for styret i styreperioden 2022–2023 (jf. sak 6), skal HIFO «være en pådriver for å sikre arkivtilgang, rimelige arbeidsvilkår og tilpassede tjenester for historikere overfor Arkivverket».

Forslag til resolusjonsvedtak:

Årsmøtet ber styret arbeide særskilt og aktivt for å få på plass ordninger med Arkivverket som gir historikere mulighet og rett til individuelle, spesialtilpassede tjenester ut fra det historiefaglige arbeidets egenart.

HIFO-styret
11.6.2022